

**Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis
Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et
Justitiæ, Sive Decisivi Discursus**

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in
quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus
respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum
luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque
omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. CXXIX. Urbinaten. prædii. de eadem materia, An Scilicèt inter
easdem personas ad fideicommissum universale vocatas indectum
censeatur fideicommissum particulare super certis bonis, ob aliquam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

à prohibitione, sed à ratione, non accessorie, & consecutive, sed principaliter adjecta, quæ ratio percutit universam hereditatem ac bona indefinitè; Stant enim bene simul fideicommissum esse universale, ita ut omnia bona cadant sub legali prohibitione alienationis, & tamen per testatorem fieri prohibitionem particularem de aliquibus bonis, quæ prohibitio non immutat naturam fideicommissi, sed solum operatur certos effectus, ut in specie advertitur *dec. 210. nu. 10. cum sequen. & dec. 312. nu. 29. par. 6. recen. d. dec. 399. nu. 17. par. 9. apud Greg. dec. 26. & in aliis, & latè Gabr. conf. 38. nu. 25. cum sequen. lib. 2.*

Dicta enim expressa hominis prohibitio restricta ad certa bona, plures operatur effectus, illum præsertim detractionem non faciendam ex bonis particulariter prohibitis, nisi in subsidium, quando illa non esset de melioribus, ita ut non resisteret absurdum, quod filius de deterioribus legitimam aliaque detractiones habere deberet; Sive quod ob particularem affectionem testatoris ex huiusmodi speciali prohibitione deductam, limitaretur regula *text. in l. cum à matre C. de rei vindic. atque concederet fideicommissario jus vendicandi huiusmodi bona, quamvis esset hæres alienantis juxta firmata in Bonon. fideicom. de Rubic. coram Corrado dec. 41. & 363. p. 10. rec. cum similibus, Non autem ad faciendum fideicommissum particulare, quod est impossibile, non data dicta discretionem personarum, ac bonorum, ut supra.*

Quatenus verò pertinet ad dictas auctoritates *Soccini. conf. 49. lib. 3. nu. 16. & Peregr. conf. 64. nu. 28. lib. 3.*, in quibus, cessante etiam dicta discretionem, firmatur simultaneus concursus fideicommissi universalis & particularis, in eodem genere personarum, & quæ auctoritates primo aspectu apud judicantes magnam fecerant impressionem; Dicebam in hoc laborari æquivoco manifesto quoad applicationem, quoniam dicti Auctores ac cæteri idem firmantes, bene loquuntur in casu suo, sed non bene applicabantur ad hanc facti speciem, cum dictus concursus rectè admitatur ex diversitate tituli seu causæ; Vbi scilicet agitur de duplici fideicommissi, ex duplici diversa causa resultante, quorum unum sit simplex ac restitutorium in casu mortis, alterum verò sit penale seu conservatorium in casu alienationis, quoniam si certa res alienatur contra prohibitionem habentem penam caducitatis, tunc rectè proxime substituitur jure fideicommissi particularis aperti per casum alienationis agere poterit ad illam rem, reliquo fideicommissi universalis seu hereditate remanente penes alienantem juxta casum, de quo in *Romana fideicommissi de Cartulis coram Verospio dec. 123. par. 10. rec. in Bonon. fideicommissi 28. Junii 1651. & 17. Junii 1652. coram Celso inter suas dec. 131. & 173.*, ac habetur in *Civitate Castellane fideicommissi de Clarionibus, disp. 158.* & in alijs hoc tit., Et in his terminis loquuntur præsertim *Soccin. & Peregr. ubi supra*, quoniam licet utrumque fideicommissum verificetur contemporaneè in eodem genere personarum, attamen compatibilitas resultat à diversitate causæ seu tituli; Secus autem ubi fideicommissarius venire præterit ex uno tantum titulo fideicommissi restitutorij in casu mortis, cum tunc id sit omnino incompatible; Ideoque dicebam, quod si volebat, poterat actrix ad bona distracta venire jure fideicommissi particularis, non per mortem sed per alienationem aperti, sed ista via non remanebat

Card. de Luca de fideicom.

sibi proficua, neque ex ea resultabat effectus per ipsam desideratus, destruendi scilicet detractiones in radice, cum huiusmodi fideicommissum intelligendum veniat de alienationibus illicitis ac prohibitis, quales non dicuntur illæ, quæ sunt in causam detractionum, cum tunc gravatus non dicatur alienare bona testatoris fideicommissaria, sed potius eius propria & libera, ita in causam suarum detractionum electa ad vulgarem regulam *text. in l. Marcellus ff. ad trebell.*

Aliqui ex iudicibus insitebant in eo, quod hoc testamentum duo fideicommissa contineret, Vnum reciprocum inter solos primos hæreses sub conditione, *si sine filiis*, absque ulteriori progressu, Alterum verò magis latum ac successivum, ex dicta separata oratione deductum pro universa agnatione & descendencia, unde propterea inserebant ad diversitatem personarum; Verum id nullius momenti erat, Tum quia posito etiam, quod hæc dicenda essent duo fideicommissa separata, unum magis restrictum, & alterum magis latum, adhuc tamen utrumque erat universale, utpotè in universa hereditate ac bonis ordinatum, idèque si concurrebat unum requisitum discretionis personarum, cessabat alterum discretionis bonorum.

Tum clarius quia reverà nullam substantiam habebat hoc assumptum, quod essent duo fideicommissa separata; In prima etenim parte dispositionis, cum testator posuisset in conditione filios cum qualitate masculinitatis, ac vera legitimitatis, perpetuæque exclusionem illegitimorum & feminarum, probabiliter præterit poterat, quod ex huiusmodi & alijs coniecturis filij in conditione positi censerentur, nedum vocati vocatione activa, sed etiam passiva, & sic gravati de uno in alterum in perpetuum, ita ut sub nomine filiorum in conditione positorum censerentur demonstrati omnes descendentes, ex ijs quæ habentur pluries hoc tit. super ista materia filiorum in conditione positorum, & an ex vocatione activa inferatur ad passivam; Ac propterea dicta secunda dispositio resultans ex ratione perpetuæ conservationis bonorum in universa agnatione & descendencia non continebat novum diversum fideicommissum sed majorem & clariorem explicationem præcedentis voluntatis magis obscure ac implicite ordinatæ, & sic reverà erat unicum fideicommissum ab initio; Ac propterea reflectendo etiam ad solam veritatem, iustam ac probabilem credidi resolutionem *sub d. die. 10. Decembris 1666.*, constare scilicet de fideicommissi universalis non autem de particulari reservato ut videretur de detractionibus, & quæ alienationes in istarum causam sustinerentur, & quæ non, de quo puncto, quatenus causa ulteriorem disputationis progressum habeat, habebitur forte in hac eadè causa *sub tit. de detractionibus.*

VRBINATEN.

PRÆDII

PRO

COMITE ODASIO

CVM

BRANCALEONIBVS

Causa variè decisus per Rotam.

De eadem materia; An scilicet

de

inter

inter easdem personas ad fideicommissum universale vocatas indutum censetur fideicommissum particulare super certis bonis, ob aliquam particularem prohibitionem, seu aliam dispositionem in eis factam.

S V M M A R I V M.

- 1 **F**acti series, cum resolutionibus causa.
- 2 De materia detractionum ex fideicommissio particulari.
- 3 De materia bullae Baronum in ista causa.
- 4 Quod non detur fideicommissum particulare in bonis super quibus aliqua particularis prohibitio, vel dispositio facta est, non data diversitate personarum.
- 5 Quid operetur dicta particularis dispositio, & de multis effectibus exinde resultantibus.

D I S C. CXXIX.

Comes Casar Odasius, scriptis heredibus Petro Antonio & alijs filijs, in casu eorum obitus absque filijs, quasdam fecit substitutiones ad rem non facientes, deinde verò in codicillis eisdem heredibus injunxit, ut prædium nuncupatum *folia*, semper paratum teneri deberet pro honore hospitij Ducum Urbini in transitu à dicta Civitate ad illam Pisauri, vel e contra juxta ipsius testatoris consuetudinem, consolidatisque bonis per aliorum obitum absque prole in Petro Antonio, hic prædium prædictum distinxit Brancaleonibus, contra quos Iulius Casar dicti Petri Antonij jam defuncti filius, pro dicti prædij recuperatione iudicium instituit; Et introducta causa in *Rota coram Bichio*, Prima disputatio fuit, an actor venire posset ex persona propria independenter ab eius patre, quod pendebat à puncto, An filij in conditione positi censerentur vocati, super quo sub die 3. Junij 1650. ex conjecturis affirmativa prodijt resolutio, ut patet ex decisione impressi. *inter recent. par. 11. decis. 42.* & repetit. apud *Pantell. decis. 47.* Concessa verò reis conventis nova audientia, cum scribentes pro eis, impugnando dictam resolutionem, ultrò progredierentur, dicendo quod ubi etiam actor tanquam filius in conditione positus dici posset vocatus, adhuc tamen hæc alienatio tanquam prima sublineri deberet in causam legitimæ aliarumque detractionum dicto Petro Antonio alienanti competentium, in quas illud electum censeretur juxta vulgarem & quotidianam regulam deductam *extextu in l. Marcellus ff. ad trebell.* Hinc proinde in repositionibus coram eodem Bichio sub diebus 23. Maji 1653. & 12. Junij 1654. confirmando dictam primam resolutionem circa vocationem filiorum in conditione positorum, ac respondendo dicto alteri motivo, ultrà nullitates resultantes ex defectu solemnitatum statutariorum, ac alia motiva extranea ab hac fideicommissaria materia; Quatenus ad istam pertinet, dictum fuit id non adaptari ad istud prædium, tanquam subiectum fideicommissio particulari deducto ex præfata codicillari dispositione super hospitio

Ducum Urbini; Posito enim fideicommissio particulari, duo resultant dictam regulam summæ electionis in causam detractionum extendentia, Primò quod bona fideicommissio particulari subiecta non subiacent detractionibus, nisi in subsidium, ac deficientibus alijs bonis hæreditariis fideicommissi universalis Et secundò, quod non confecto inventario, illud immune remanet à detractionibus, vel quia datis aliquibus alienationibus quavis modicis, intret præsumptio illarum consumptionis, vel quia fideicommissum particulare tanquam species legati per heredem non conficientem interarium in solidum præstandum est, ut de utraque suis casibus regulariter vera conclusio cum his declarationibus habetur pluries in sua materia *tit. de legitima & detractionibus*, ac etiam in hoc eodem *tit.* super puncto legitimi contractum &c. 3. Distaque resolutiones confirmatae fuerunt in secunda instantia 3. Maji 1658. coram *Berlini* &c. 10. Decembris 1659. coram *Cerro*, ut patet ex decisionibus desuper editis impressis *post Paul. d. cis. 49. 50. & 51.* in quibus etiam agitur de puncto Bullæ Baronum per reos conventos edito, & de quo habetur particulariter actum in eadem causa sub *tit. de feudis ad hanc materiam de Baronum disc. 83.*

Obtenta verò per reos conventos nova audientia adversus dictam ultimam decisionem coram *Cerro*, atque restricta disputatione ad dictum prædictum punctum, An in isto prædicio adesse diceretur hoc fideicommissum particulare diversum ab universali, quod firmatum fuit adesse ex conjecturis motibus vocationem filiorum in conditione positorum illoque proposito sub die 20. Aprilis 1662. *resolutio à decis.* ac dictum non constare de aliquo fideicommissio particulari.

Quamvis autem mihi pro actore scribente, alijs motibus videretur eius præsentationem non habere probabilitatem; Quatenus tamen per nos ad istum punctum fideicommissi particularis non ab universali dictæ priores resolutiones non procedunt ex eisdem fundamentis, de quibus in *Baronum Clavellonibus disc. præced.* ubi de auctoritate decisionibus, quod scilicet ad inducendum fideicommissum particulare discretum ab universali pernecessè requiritur diversitas personarum in instantanea, & de præfati, saltem de futurum quo tempore vel conditione, secus autem in personarum diversitate cessante, quia scilicet eadem ad universam hæreditatem vocata sunt, & enim ista discretio non intrat, sed solummodo alienationis, vel alia dispositio super aliquibus bonis particularibus probare dicitur quamvis particularem testatoris affectionem super eorum reservatione, ut propterea alienari pro eius ætate non, vel pro detractionibus non possint, ut in subsidium juxta deducta per *Falsar. d. 83. cum sequen. Adde. ad Buratt. decis. 395.* cum alijs in *Tropien. disc. 161.* & alijs proximis ad materiam validæ vel invalidæ alienationis; Sive actum ut nequè intret aliàs recepta regulariter cum à matre *Cod. de rei vindic. & l. vindicatio de evict.* per quam juxta magis communem acceptam sententiam hæres prohibetur impugnationem factum sui auctoris ex causa fideicommissi, si tunc terius sibi ex persona propria competentis, ut patet in eadem vires hæreditariae suppetant, ut patet in eadem materiam alienationis, seu ad que reseratur agitur de bonis conspicuis, seu ad que reseratur particularem habuit affectionem, ut consuetudinem

licite admittitur impugnatio facti proprii auctoris, imò quandoque etiam facti proprii pro ipsis bonis vindicandis, cum obligatione tamen rescindi ex persona hæredis in totum, si est simpliciter & sine inventario, id quod interest, Vel si est beneficiarius, quantum vires hæreditariæ suppetunt, juxta ea quæ catervis relatis plene firmantur per Rotam in Bonon. fideicommissi de rubeis 30. Maj 1646. coram Corrado impress. decis. 367. par. 10. rec. & in pluribus alijs in eadem causa editis coram eodem, & coram Peutin-gerio, ac habetur infra in d. Torpien. dis. 161. & in alijs proximis; Illique ac similes sunt effectus resuktantes ex huiusmodi particularibus prohibitionibus vel dispositionibus, non autem quod exinde inferri possit ad fideicommissum particulare discretum ab alio universali in eisdem personis ut latius dis. precedenti, Atque ita sæpius pro veritate consultus respondit, præsertim in una Romana seu Burgi S. Sepulchri fideicommissi seu domus, & in alijs, quoniam videtur propositio omnino vera & recepta.

- Contrarium num. 9.
- 5 Limitatur conclusio, de qua num. 3.
- 6 De conjectura inducente limitationem.
- 7 Statilia non possunt latere.
- 8 Approbantur resolutiones.
- 9 Revertitur conclusio, de qua num. 4.
- 10 Ad quid teneatur debitor huiusmodi rerum, ad quale pretium teneatur, & in quo differat vir à debitor.
- 11 Quid in hærede gravato reperiente fructus & alia huiusmodi in hæreditate.
- 12 In frumento & alijs vitalibus inesse dicitur pretium sine conventionione.
- 13 Expenduntur conjectura pro limitatione, de qua numer. 5.
- 14 De mobilibus qua per hæredem gravatum restituenda sint necne.

D I S C. CXXX.

NVlla cadente controversia inter partes super fideicommissio, cum illud esset literale, sola quaestio orta est inter hæreditatem jacentem Tiburtij gravati, seu eius creditores, & Iosephum fideicommissarium An fideicommissum esset universale complexivum omnium bonorum, tam mobilium, quam stabilium, vel potius particulare ad sola stabilia, ad quæ restringeretur, seu ea quæ loco stabilium habentur, ut sunt census & loca montium, cujus quaestionis effectus non percutiebat mobilia usalia domus, quæ aliàs supelletilia dicimus, cum illa non essent magni momenti, atque intraret præsumpta consumptio spatii annorum 17. ut infra, sed percutiebat quandam notabilem quantitatem frumenti, aliorumque fructuum remanentium de tempore mortis testatoris; Et introducta causa in Rota coram Celso, illaque proposita sub die 16. Februarii 1660. prodijt resolutio pro fideicommissio universali omnium complexivo, confirmata 21. Februarii 1661. coram eodem, ut patet ex decisionibus desuper editis inter eius impressas decis. 308. & 344.

Dictarum resolutionem fundamentum fuit regula, de qua apud Alex. conf. 76. num. 1. & sequen. lib. 2. Bellon. un. conf. 36. numer. 92. & sequen. Menoch. lib. 4. presump. 72. numer. 9. & communiter, quod substitutio regulanda est ab institutione, ac propterea quicquid in ista continetur, in illa subintelligendam est, ideoque cum institutio esset universalis omnium complexiva, talis iudicanda est substitutio, ut de restitutione mobilium supponitur tanquam absolutum in alegandis decisionibus agentibus de præsumpta consumptione mobilium, & quando dicta præsumptio intrat necne.

Ego & ceteri pro hæreditate scribentes, ut præmissum est, negligendo disputare de alijs mobilibus, quorum serè nullus erat effectus, ob præsumptam consumptionem spatii annorum 17., in quibus hæres gravatus ea possederat, atque restringendo defensionem ad triticum, aliasque fruges in hæreditate remanens de tempore mortis testatoris, duo deducebamus fundamenta, Primò quod cum triticum alijsque fructus huiusmodi sint de rebus, quæ servando servari non possunt, neque durare præsumantur ultra triennium, idcirco certa erat consumptio, & consequenter non intrabat obligatio, quæ restricta videtur ad bona quæ extant, ut in sensu Bart. in l. cen- turio ff. de vulgari tenem. Paris. conf. 25. num. 7. & sequen. lib. 2. Decian. conf. 44. num. 84. lib. 3. Bardellon. conf. 6. num. 11. cum sequen.

Et secundo, quod regula prædicta, ut substitutio

C c 4 regu.

ASCVLANA FIDEICOMMISSI DE MIGLIANIS

PRO

HÆREDITATE TIBVRTII MIGLIANI

CVM

IOSEPHO etiam MIGLIANO

Casus decisus per Rotam pro Iosepho.

An fideicommissum sit universale comprehendens etiam bona mobilia, & fructus maturatos seu collectos ac extantes de tempore mortis testatoris, Vel potius sit particulare restrictum ad bona stabilia, vel quæ stabilium loco habeantur? Et quatenus sit universale complectens mobilia, & fructus, quænam mobilia restitui debeant, & quomodo fructus non extantes debeant æstimari.

SVMMARIVM.

- 1 F Alti series, Resolutiones causa.
- 2 Substitutio regulanda est ab institutione, ideoque est universalis, & capit omnia.
- 4 Quod per hæredem gravatum restituenda non sunt ea, quæ servando servari non possunt, præsertim triticum.